
Viet Nam Diskurs Stockholm
Av Marion von Osten med Peter Spillmann
The Center for Post-Colonial Knowledge
and Culture Berlin (CPKC)
Som en del av Eros-effekten:
Konst, solidaritetsrörelser och
kampen för social rättvisa
10.6–25.9 2016

Tensta konsthall

I mars 1968 premiärspelades Vietnamdiskurs i Frankfurt, en föreställning som kom att skaka om fundamentet i den västerländska teatervärlden. Dramat var skrivet av författaren, filmaren och konstnären Peter Weiss (1916–1982). Det var en av de första dokumentära pjäserna, med slagkraftig scenografi av Gunilla Palmstierna-Weiss, där samtidigt mest brännande frågor lyftes in på scenen. I redovisande stil var Vietnamdiskurs syfte att undervisa teaterpubliken i Vietnams rika historia och befolkningens befrielsekamp.

I utställningen Viet Nam Diskurs Stockholm återvänder konstnärerna och forskarna Marion von Osten och Peter Spillmann från The Center for Post-Colonial Knowledge and Culture Berlin till pjäsens komplexa produktionshistoria och det politiska och kulturella sammanhang i vilket den tillkom. Deras pågående forskning introducerar samtida perspektiv på 1960-talets radikala politik och hur den blev en del av filmen, teatern och konsten. Där spelade Vietnamrörelsen en central roll—få internationella solidaritetsrörelser har haft lika stor genomslagskraft. Den engagerade flera generationer på djupet och utgjorde grogrund för framtida politiskt engagemang. Centralt för Viet Nam Diskurs Stockholm är betydelsen av den direkta utväxlingen som ägde rum mellan Vietnamrörelsen och befrielseströrelsen i Nordvietnam, och hur det påverkade den radikala politiska konstens framväxt under 1960- och 1970-talet.

På Tensta konsthall antar Viet Nam Diskurs Stockholm formen av en växande samling. Vietnamdiskurs legendariska scenografi, av Gunilla Palmstierna-Weiss, presenteras i form av skisser, fotografier, texter och vittnesmål.

Ett urval av filmaren Staffan Lamms tidiga produktioner om Vietnamrörelsen visas, därtill privata fotografier från resorna till Vietnam, demonstrationer och möten.

Samlingen kommer att aktiveras och byggas på genom filmvisningar, samtal, föreläsningar och personliga visningar i utställningen. Som en del av projektet arrangeras också en sommarkurs i samarbete med Dans-och Cirkushögskolan (DOCH). Under ledning av koreograferna Stina Nyberg och Nadja Hjorton undersöks det historiska materialet med en samtida blick. I fokus står det transnationella mötet mellan konst, solidaritet och koreografi. Kursens slutmål är att för första gången någonsin sätta upp delar av Viet Nam Diskurs i Sverige.

Gunilla Palmstierna-Weiss gjorde såväl scenografi som kostym för Vietnamdiskurs och ett flertal historiska experter och rådgivare var inblandade i produktionen. Viet Nam Diskurs var en av de tidiga "dokumentära pjäserna", där dagsaktuella ämnen stod i centrum. Uppsättningen redogjorde för Vietnams 5000-åriga historia: från forntid till den franska kolonialiseringen, japanska ockupationen och till slut USA:s angrepp. Koreografin var stiliserad med tydliga siluetter och geometriska former, inspirerad av äldre teckningar från Vietnam. Palmstierna-Weiss liknade scenframställningen vid ett schackspel där människorna utgjorde spelpjäser i ett ändlöst krig—vietnameserna i svart och kolonistörerna i vitt. Premiären orsakade stor skandal och uppståndelse—teaterbesökarna häpnades över det radikala innehållet och hur gränsen mellan scen och publik löstes upp. Samtidigt var dialogen krävande med sitt sakligt redovisande innehåll. Weiss betraktade scenen som en plattform för utbildning och politisk mobilisering; syftet var att undervisa det västerländska samhället i Vietnams historia och vägen mot ett anti-kolonialt och icke-imperialistiskt alternativ.

I von Ostens och Spillmanns samling visas också material och dokumentation från Russelltribunalen. Det var en internationell krigsförbrytartribunal som arrangerades på Folkets hus i Stockholm 1967, uppmärksammas över stora delar av världen.

Syftet var att utreda USA:s krigsbrott i Vietnam. Initiativtagare och huvudfinansiär var filosofen och pacifisten Bertrand Russell och den genomfördes med stöd av FNL-grupper i Sverige och Europa. Krigsoffer flögs in i syfte att visa napalmbombernas skador på deras kroppar, dokumentation på skadade barn gick igenom för att studera följderna av USA:s kemiska attacker i jungeln. Tribunalen fick stort internationellt genomslag och bland dess medlemmar återfanns några av tidens mest framstående tänkare, t ex filosofen Jean-Paul Sartre, författarna Simone de Beauvoir, James Baldwin, Sara Lidman, läkaren och riksdagsmannen John Takman, såväl som Weiss och Palmstierna-Weiss. Lamm dokumenterade Russelltribunalen vilket resulterade i en kortfilm med samma namn.

För att förstå produktioner som Vietnamdiskurs och Russelltribunalen är resorna, vänskapsbanden och de fysiska mötena mellan kulturutövare och politiker i västvärlden och Nordvietnam avgörande. Den 14 maj 1968 reste Palmstierna-Weiss och Weiss till Nordvietnam, inbjudna som ögonvittnen för att skriva om vad som hände i landet. De träffade FNL-ledare, historiker, författare, dramatiker och konstnärer i syfte att förstå den lokala kulturens förhållande till befolkningens frihetskamp. De upptäckte att dikter, teaterpjäser och bilder skapades, trots dagliga bombangrepp, och att de var direkt sammankopplade med befrielseörelsen och revolutionen. Research från resan kom senare att publiceras i form av en rapport "Notiser om det kulturella livet i Demokratiska Republiken Viet Nam" (1968). Resor och möten som de här utgör ett slags meta-berättelse för förståelsen av den politiskt radikala konsten i Europa, där solidariteten inte bara var ett ensidigt givande utan ett utbyte av tankar och idéer. I Viet Nam Diskurs Stockholm står produktionen av en politisk teater och dess transnationella sammanhang i fokus, men installationen erbjuder inte en slutgiltig version av historien. I sin fragmenterade form kan den snarare

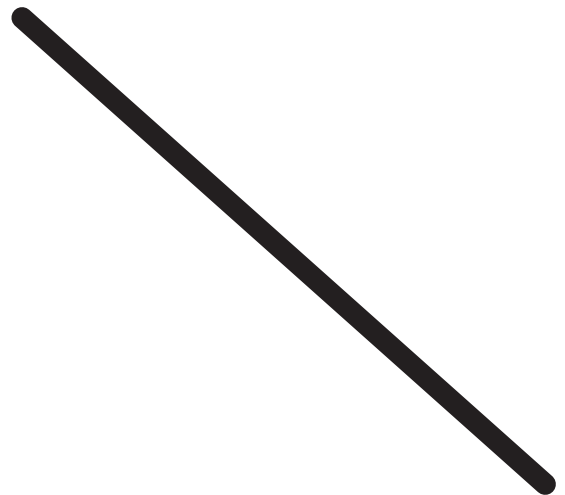
betraktas som ett arkiv i process, en inbjudan till omtolkning och aktivering.

Tack till Gunilla Palmstierna-Weiss och Staffan Lamm.

Med stöd från Goethe-Institut Schweden, Institute for Foreign Cultural Relations (IFA) och ABF Stockholm.

Utställningen är en del av samarbetet med whw (Zagrab) och LCCA (Riga) This is Tomorrow. Back to Basics: Forms and Actions in the Future. Med stöd av the European Union Programme Creative Europe.

Samt verksamhetsstöd från Stockholms stad, Kulturrådet och Stockholms Läns Landsting.

Vietnamkriget

Vietnamkriget, även känt som andra Indokinakriget, och i Vietnam som motståndskriget mot USA, pågick åren 1957–1975 under kalla kriget-eran. Det hade sin grund i det franska kolonialkriget 1946–1954 som resulterade i en uppdelning mellan ett kommunistiskt Nordvietnam och ett USA-stött Sydvietnam. På grund av den kommunistiska och regeringskritiska gerillan FNL:s utbredning i Sydvietnam gick USA 1965 till militärt angrepp mot hela landet. USA drog sig 1973 ut ur landet som en följd av en stark internationell kritisk opinion mot det brutala kriget. FNL segrade slutligen då de 1975 erövrade Saigon, huvudstaden i Sydvietnam.

Eros-effekten: Konst, solidaritetsrörelser och kampen för social rättvisa

Viet Nam Diskurs Stockholm är en del av Eros-effekten: Konst, solidaritetsrörelser och kampen för social rättvisa, en flerårig studie av förhållandet mellan konst och solidaritetsrörelser som manifesteras i form av utställningar, workshops, presentationer, filmvisningar m m. I en tid då fascistiska partier vinner mark i Europa och samhällsklimatet blir allt hårdare, vill vi återvända till begreppet solidaritet för att pröva dess giltighet idag. Har solidaritetsbegreppet en framtid eller måste vi hitta nya sätt för att beskriva samtidens politiska organisering och kamper? Vad innebär det att inse allvaret i en situation och hur agerar man därefter? Namnet Eros-effekten kommer från en essä med samma namn, skriven 1989 av forskaren och aktivisten George N. Katsiaficas. Vi vill bygga vidare på begreppet eros-effekten, ett analytiskt verktyg och ett sätt att ge rättvisa åt känslornas plats och kraft inom sociala rörelser, vid sidan av de politiska dimensionerna.

Begreppet vänder sig därmed bort från tidigare teorier som betraktat "massrörelser" som antingen primitiva, impulsiva känsloutbrott eller som helt igenom rationella försök att förändra ett samhälles normer och institutioner. Med begreppet eros-effekten föreslår Katsiaficas att sociala rörelser alltid är både och, att kampen för frigörelse är lika del en "erotisk" handling, som en rationell vilja att slå sig fri från strukturella och psykologiska blockader. Liknande iakttagelser gjordes av Frantz Fanon när han konstaterade att motstånd mot kolonialism ofta har positiva effekter på individens känsloliv.

Marion von Osten är konstnär, författare och curator och baserad i Berlin. von Osten var med och startade Center for Post-colonial Knowledge and Culture, Labor k3000 Zurich kleines och postfordristisches Drama. Bland utställnings- och

forskningsprojekt kan nämnas: Aesthetics of De-colonization, Institute for Theory; ZHDK Zurich; Model House—Mapping Trans-cultural Modernisms, Academy of Fine Arts Vienna, 2010–2013; Action! painting/publishing, Les Laboratoires d'Aubervilliers, Paris, 2011–2012; In the Desert of Modernity—Colonial Planning and After, Les Abattoirs de Casablanca, 2009 och Haus der Kulturen der Welt, Berlin, 2008. Sedan 2013 är hon verksam som forskare vid Konsthögskolan i Malmö/Lunds universitet.

Peter Spillmann är konstnär, kulturproducent och curator och baserad i Zurich och Berlin. Spillmann var med och startade Center for Post-Colonial Knowledge and Culture and Curatorial och Labor k3000 Zurich. Bland utställnings- och forskningsprojekt kan nämnas: Off Offoff Of?-Swiss cultural policy and self-organization in art since 1980, Lucerne University of Applied Sciences and Arts, 2015–2018; Model House-Mapping Transcultural Modernisms: 3, Academy of Fine Arts Vienna, 2010–2012, Top of Experience oder die Kunst der Erlebniswelt, Kunstpanorama, Kunsthalle Luzern, Lucerne, 2008; Publications include: No. 2-Destination Kultur, interact Verlag, 2012, Lucerne; TRANSIT MIGRATION Forschungsgruppe (Hg.): Turbulente Ränder. Neue Perspektiven auf Migration an den Grenzen Europas, transcript, Biedefeld, 2007. Sedan 2009 är han verksam som föreläsare på Lucerne University of Applied Science and Arts.

The Center for Post-Colonial Knowledge and Culture Berlin (CPKC) är ett oberoende tvärvetenskapligt forskningscenter i Berlin. CPKC initierar och stödjer forskningsprocesser i tvärvetenskapliga nätverk, publicerar och utvecklar nya format för kunskapsöverföring och representation, bl a genom utställningar, video och filmer samt interaktiva arkiv och kartläggningar. Med fokus på kulturens roll och estetik i kontraberättelser. The Center for Post-Colonial

Knowledge and Culture grundades av Serhat Karakayali, Peter Spillmann och Marion von Osten år 2008. Det stöds genom ideella organisationerna transit eV Berlin och Labor K3000 Zürich. www.transitmigration.org/migmap, www.this-was-tomorrow.net, transculturalmodernism.org, mapping.postkolonial.net; tricontinentale.net

Peter Weiss (1916–1982) var författare, konstnär och regissör. Hans familj förstod tidigt den nazistiska faran och emigrerade till England, för att sedan, av affärsmässiga skäl, flytta till Warnsdorf, i dåvarande Tjeckoslovakien. När tyskarna annekterade området flydde familjen till Alingsås. Weiss var under tidigt 1950-tal aktiv i dokumentära kortfilmssammanhang. Han gjorde den experimentella långfilmen Hägringen och medverkade i produktionen av den kommersiella långfilmen Svenska flickor i Paris tillsammans med Barbro Boman. Weiss tjänade sitt rykte som en politiskt engagerad dramatiker i efterkrigstidens tyska litterära värld. Ett av Peter Weiss viktigaste litterära verk är trilogin Motståndets estetik (1975–1981) som numera är en klassiker. Böckerna läses av alla litteraturstudenter i Tyskland. En annan av Weiss böcker, Diagnos (1963) har tills nyligen varit obligatorisk på tyska högsta skolor.

Gunilla Palmstierna-Weiss är konstnär, scenograf och kostymör. Palmstierna-Weiss föddes 1928 i Lausanne Schweiz. Efter vistelsen i Schweiz begav hon sig tillsammans med sin familj till Paris. Som ettåring flyttade familjen till Stockholm. Palmstierna-Weiss flyttade många gånger i sin barndom, däribland till Halmstad, Wien och Rotterdam. Hon bodde även i Amsterdam där hon tillskansade sig en bildning inom europeisk litteratur och konst. Hon studerade vid Tekniska skolan (idag Konstfack) i Stockholm, Rietveldtacademien i Amsterdam och The École nationale supérieure des Arts Décoratifs i Paris. Samarbetet med partnern Peter Weiss inleddes 1953 då de började arbeta i gemensamma filmproduktioner och från 1963

övergick de till att arbeta framförallt med teater. Tillsammans blev de internationella centralfigurer i både nya vänsterradikala strömningarna och för den moderna teaterns utveckling. Palmstierna-Weiss har också gjort scenografi åt Peter Brook på Royal Shakespeare Company, på Götz Friedrich operafestivaler i Holland och åt Ingmar Bergman på Dramaten, i Salzburg och i München. Hennes keramiska väggkonstverk smyckar många offentliga platser i Sverige. 2014 gav hon ut sina memoarer Minnets spelplats på Bonniers förlag.

Staffan Lamm är en svensk regissör, manusförfattare, fotograf, producent och skådespelare. Under början av 1960-talet inledde han ett samarbete med Peter Weiss genom filmen Strange Walks In and Through and Out (1987). År 1976 fotograferade Lamm Johan Bergenstråhles och Marie-Louise Ekmans omtalade Hello Baby och 2014 färdigställde han filmen Russelltribunalen som han filmade 1967. Lamm är mest känd för sina egensinniga kortfilmer. Många av dem är personliga betraktelser över samhällets säringar. Lamm är även författare till ett antal böcker, bl a huvudförfattare till boken Fotografen Zorn (2015) och självbiografen Boken om mig (2000).

Ett samtal mellan Marion von Osten, Peter Spillmann och Emily Fahlén

Emily Fahlén: Varför har det varit intressant för er att utforska pjäsen Vietnamdiskurs från 1968?

Marion von Osten+Peter Spillmann: I Viet Nam Diskurs Stockholm blickar vi tillbaka på pjäsens tillkomst och hur den togs emot. Samtidigt reflekterar projektet kring solidaritet, den svenska motståndsrörelsen mot Vietnamkriget, och den radikala estetikens uppkomst. Peter Weiss använde scenen som en kommentar till vår eurocentriska världsbild. Vietnamdiskurs handlade inte enbart om USA:s bomber och Vietnam på 1960-talet, utan om folkets långa strävan efter frigörelse. Hans idé om att kommentera historien och att rucka på den borgerliga teatern som institution är mycket intressant. Vårt projekt återvänder inte bara till berättelserna bakom den här berömda pjäsen, utan efterfrågar också samtida tolkningar. Dansarna och koreograferna Stina Nyberg och Nadja Hjorton håller en sommarkurs för att skapa en samtida återgivning av Peter Weiss pjäs (som ännu inte har uppförts i Sverige), och för att påbörja diskussioner rörande global solidaritet och konstnärliga praktiker i världens nuvarande tillstånd år 2016.

EF: Vietnamdiskurs var utmanande både till sitt politiska innehåll och sin konstnärliga form. Hur ska den här radikaliteten tolkas?

MvO+PS: Vietnamdiskurs var en milstolpe för dokumentärteatern, ett begrepp som Weiss etablerade och som var kontroversiellt eftersom teaterscenen användes som ett redskap för politisk mobilisering och utbildning.

Det pågick även demonstrationer i samband med uppsättningen som efterfrågade förändringar i arbetsmetoderna på kulturinstitutionerna. Exempelvis hade Mitbestimmungsteater (deltagandeteater) uppstått med syfte att luckra upp makthierarkierna i kulturfären. Vietnamdiskurs

kantades av ett kritiskt samtal där hela teatersammanhanget ifrågasattes: fanns det uttrycksformer som kunde vara mer ändamålsenliga? Delar av diskussionerna dokumenterades av filmskaparen Staffan Lamm vid pjäsens premiär.

Något som intresserar oss är materialismens kritiska vokabulär som användes för att recensera, debattera och analysera pjäsen. Den debatt som pågick om kommunismen påverkade diskussionerna som rörde den radikala konsten. Vi är intresserade av hur de här stormiga diskussionerna ledde till nya teoretiska och institutionella förhållningssätt, och hur paret Weiss egen konstnärliga praktik förändrades av arbetet med Vietnamdiskurs. Till exempel har dokumentärteatern, som hade sin storhetstid på 1960-talet, levt kvar i dagens postdramatiska teater. Exempelvis hos Elfriede Jelinek, Christoph Schlingensiefel, Feridun Zaimoglu eller René Pollesch.

EF: Gunilla Palmstierna-Weiss och Peter Weiss resor till Vietnam hade också stort inflytande på deras syn på teatern.

MvO+PS: Ja, efter pjäsens premiär bjöds de båda in till Nordvietnam och resorna fick en avgörande betydelse för deras konstnärskap. De såg Nordvietnams kulturella och politiska praktiker som en modell för ett framtida samhälle som ännu inte nått Europa. Det här blir tydligt när man läser deras reserapporter och publikationen av Vietnamdiskurs.

Gunilla Palmstierna-Weiss berättade i ett av våra samtal med henne om hur teaterkonsten fortsatte att vara av central betydelse till och med i krigszonen, vid den tillfälliga gränsen. Det var en teater som hade ett interaktivt förhållningssätt till sin publik, den ändrades och uppdaterades under framförandets gång. Rötterna återfanns i klassisk asiatisk dramatik.

Förhållningssättet till kultur som populärkultur gjorde djupt

---

intryck på Peter och Gunilla, och grundtanken borde vara av intresse för intersektionella kulturella praktiker även i dag. Frågor som: är syftet att förändra, eller bekräfta de existerande förutsättningarna? Om vi i dag hör Ho Chi Minh ropas i dokumentärer om manifestationerna i maj 1968 så kan vi inte förstå de flerstämmiga lagren av idéer, förhoppningar och projektioner. Då sågs de här kulturella och politiska praktikerna som en önskvärd samhällsordning.

EF: Ni presenterar materialet från ert forskning i ett tillfälligt arkiv, varför har ni valt arkivet som form?

MvO+PS: Vårt projekt skriver in sig i en vänstertradition av att skapa alternativa historieskrivningar. Peter Weiss var själv lite av en samlare, och dokumentärteatern är ett performativt sätt att närma sig arkivarbete och att ta sig an fragment – ett kollage. Socialkonstruktivismen och den nya vänstern handlade om att skapa nya former för att distribuera och offentliggöra kunskap, och att skapa nya versioner av historien. Sedan talar även Gunilla Palmstierna-Weiss i termer av arkivarbete då hon berättar om hur hon skapade kostymen och rekvisitan, hur hon blev tvungen att konstruera ett arkiv för varje del av projektet.

Att återupptäcka Peter Weiss och Gunilla Palmstierna-Weiss arbete, och kontexten i vilken pjäsen tillkom, är en pågående och öppen process. Den kan inte vara annat än fragmenterad, och därmed är vår avsikt inte alls att ge en historisk faktabaserad återgivning av händelserna kring pjäsen.

Vi kommer inte att vältra oss i en nostalgisk hjältesaga om svenska och tyska författare som verkade i solidaritet med den vietnamesiska kampen. Vårt tillfälliga arkiv är ett försök att skapa annorlunda och möjliga former för återberättandet av historien om produktionen bakom en politisk teaterpjäs. Och att kunna säga något om dess lokala såväl som

transnationella kontext. Det är ett virtuellt arkiv vars slut är utom sikte, men som försöker knyta ihop saker på ett nytt och annorlunda sätt, i samma anda som samtal kan pågå mellan generationer. I det avseendet är det inte en utställning i den traditionella meningen. Det är ett förslag, och en plattform för hur och vad vi kan använda oss av i det förflutna.

Vi vill också citera Peter Weiss här (från *Motståndets estetik*, Band 3, 1981). "Syftet med min långa väntan är att kunna utläsa anteckningar från mina framtida insikers perspektiv. Kanske blir det då mindre viktigt att förstå mitt tidigare jag, men desto viktigare att vara tätare inpå den som minns. Det är det som är tidens essens, den som vi kontinuerligt kräver av oss själva. Låt den försvinna ur sikte, finn den igen på ett nytt sätt. Det är en process som kräver att vi utforskar alla detaljer, och skrivandet blir aktiviteten genom vilken jag kan fullfölja denna uppgift. Och genom vilken jag skiljer mig från de professionella, de som omedelbart tar vad som är användbart för dem från varje enskilt ögonblick."

EF: Gunilla Palmstierna-Weiss har en stor roll i ert projekt. Hon var Vietnamdiskurs scenograf och kostymdesigner, tillika en betydelsefull medlem i den radikala intellektuella rörelsen under 1960-talet. Palmstierna-Weiss har bidragit med material från sitt privata arkiv, och under processen har samtalen med henne påverkat ert fokus. Kan ni beskriva hennes roll i projektet?

MvO+PS: Samtalen med Gunilla Palmstierna-Weiss är helt centrala i projektet, vilket även gäller kontakten med, och filmerna av, Staffan Lamm. Det samtalande arbetssättet har bidragit till flera nya uppslag, som till exempel vilken roll exil och migration spelar i forandet av språk. Det är inte en tillfällighet att projektet skiftar mellan olika språk.

Gunilla Palmstierna-Weiss arbete med pjäsen är och var av stor betydelse; hennes efterforskningar inför arbetet med scenografin, kostymdesignen och koreografin, och det faktum att hon skrev en redogörelse för gränsdragningen mellan Nord-och Sydvietnam. Men hennes namn nämns alltid i andra hand. Det är ett faktum som vi vill förändra genom att sätta hennes arbete i utställningens centrum. Extra mycket så eftersom året är 2016, då Peter Weiss skulle fyllt 100 år. Vi vill förstås fira denna fantastiska författare, konstnär och aktivist med alla hans vänner och efterföljare, men vi beslutade också att fira en av hans allra mest betydande samarbetspartners, nämligen Gunilla Palmstierna-Weiss.

Vi var dessutom intresserade av arbetet som gjordes av en yngre samarbetspartner: Staffan Lamm. hans historiska filmdokumentation bidrar till insikt i pjäsens komplexa produktionshistoria.

EF: Ni har undersökt kulturproduktion i postkoloniala samhällen under lång tid. I projekt som In the Desert of Modernity: Colonial Planning and After fokuserade ni på Nordafrika och hur Europas modernistiska bostadsprojekt bottnar i koloniala relationer. Viet Nam Diskurs Stockholm behandlar Vietnamrörelsen och dess antikoloniala kamp. Vilka nya perspektiv hoppas ni kunna bidra med genom det här specifika projektet?

MvO+PS: Vi befinner oss fortfarande i ruinerna av imperialismen och kolonialismen, och kvarlevor från vissa koloniala styren verkar än i dag. 1946 hade det franska kolonialstyret varit involverat i fredsförhandlingar som utropade den vietnamesiska republiken som en fri stat med ett eget parlament, men den var fortfarande en del av Franska unionen. Termen självständighet hade inte utropats ännu, i stället uppstod nya former för politiskt beroende av fransmännen i Indokina. De kan förstås i relation till hur det

brittiska kolonialstyret såg ut efter andra världskriget, så kallat indirekt styre. Frantz Fanon benämner det som nykolonialism i Jordens fördömda. Vid tiden för de antikoloniala upproren mot de europeiska makterna uppstod en specifik "mjukare" form av styre som kan ses som rötterna till dagens nyliberala politik. För att använda sociologerna Eve Chiapello och Luc Boltanskis ord handlade det om "kapitalismens nya anda". Det nya mer indirekta styret tog inte bara resurser och utnyttjade billig arbetskraft i fjärran territorier, utan hade också som mål att bygga samhällen bestående av konsumenter, och därmed nya marknader, i kolonierna. Än i dag lever vi i en tid där våra regeringar skapar nya internationella exportmarknader. Den internationella valutafonden (IMF) och världshandelsorganisationen (WTO) sätter tryck på länder för att de ska öppna sina marknader för västvärldens varor medan deras ekonomier eller socialistiska regeringar förstörs. Och vi lever fortfarande i krigstider.

Men det skulle också kunna vara möjligt att se tidigare nämnda skifte mot ett mer indirekt kolonialstyre i Indokina, som en följd av en för tiden ny transnationell solidaritet. Solidaritetsrörelserna hade krävt självständighet direkt efter andra världskrigets förödelse. Koloniala trupper stationerade i Franska Indokina bestod av soldater från både nordafrika och Afrika söder om Sahara. De var involverade i antikolonialt motstånd och uppmuntrade till organiserad olydnad i regionen.

Att understryka det här är att omförhandla idén om att solidaritetsrörelser skulle ha sina ursprung i västvärlden, vilket verkligen inte är sant. Demokratiska Republiken Vietnam (Nordvietnam) kom sedan att bli en förebild för antikolonialt motstånd, för en ny möjlighet till socialism i tredje världen och för en socialistisk kultur världen över. I vissa av de andra franska koloniala territorierna var det på ett helt konkret och omedelbart sätt: Madagaskar

---

använde Demokratiska Republiken Vietnams självständighetsförklaring som förebild för den egna, för att ta ett exempel.

Vietnam och dess roll i den tri-kontinentala rörelsen för solidaritet i tredje världen bör betraktas som en kontext i vilken konstnärlig radikalitet fick syftet att bli den vi inte är, det vill säga: bli den revolutionära. Inte att de kolonialiserade behövde lära av oss, utan att vi lärde om oss av dem.

Att avkolonialisera kunskap och kultur är fortfarande av stor relevans. Vi har skapat en plattform på nätet för projektet på Tensta konsthall: www.tricontinentale.net. Där kartläggs länkar och möten mellan de politiska rörelserna och de radikala konstnärliga förslagen som uppkom under den perioden, och som återspeglas i dag.

EF: Viet Nam Diskurs Stockholm utförs som en del av Tensta konsthalls fleråriga undersökning **Eros-effekten: Konst, solidaritetsrörelser och kampen för social rättvisa. Vad har ni för tankar kring begreppet solidaritet?**

MvO+PS: Vi brukar citera tankar av vår kollega Serhat Karakayali från Center for Post-Colonial Knowledge and Culture, som konstaterar att solidaritet är något mer än att hjälpa andra. "Det bär med sig en signatur av band och sociala relationer som skiljer sig från de som påtvingas oss av staten, arbetsplatsen eller marknaden. Genom att visa eller praktisera solidaritet relaterar vi till vad som knyter oss till varandra, bortom och trots empiriska skillnader. Att praktisera solidaritet kräver förmågan att ha en kollektiv fantasi. Det betyder inte att vi bör förbise de levnads-och existensformer inom vilka vi befinner oss. Det handlar snarare om förmågan att utgå ifrån dessa element, vilka redan bär spår av transkontinentalt beroende".

Emily Fahlén är förmedlare på Tensta konsthall.

I utställningen (se karta)

VIETNAMDISKURS

1 Utdrag ur Minnets spelplats av Gunilla Palmstierna-Weiss, kapitel Vietnamdiskurs (Stockholm: Albert Bonniers förlag, 2013). Översättning Tensta konsthall.

1.1 Manusutskrifter av Viet Nam Diskurs av Peter Weiss. På tyska (Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1967), svenska (översättning av Johannes Edfelt, Lund: Bo Cavefors Bokförlag, 1968) och engelska (översättning av Geoffrey Skelton, London: Calder and Boyards, 1970).

1.2 Originalutgåva av Viet Nam Diskurs av Peter Weiss (Översättning av Johannes Edfelt, Bo Cavefors Bokförlag, 1968).

Originalutgåva av Viet Nam Diskurs av Peter Weiss (Översättning av Geoffrey Skelton, London: Calder and Boyards, 1970).

2 Utdrag ur Minnets spelplats av Gunilla Palmstierna-Weiss, kapitel Vietnamdiskurs (Stockholm: Albert Bonniers förlag, 2013). Översättning Tensta konsthall.

2.1 Premiär av Vietnamdiskurs på Städtische Bühnen Frankfurt am Main, Tyskland, mars 1968. 16mm filmklipp, Video DVD, 16'20", Staffan Lamm, 1968. Transkribering av videon finns tillgänglig på engelska och svenska.

2.2 Originalutgåva av Viet Nam Diskurs av Peter Weiss (Suhrkamp Frankfurt am Main, 1967).

Programblad med bilaga från (Städtische Bühnen, Frankfurt am Main, Germany, 1968).

Flygblad av Frankfurtstudenter upphittat i programbladet.

Theater Heute, nummer 6 (juni 1968)
Kolumn om gatuteater organiserad av studenter i Frankfurt framför Operahuset efter Vietnamdiskurs premiär.

2.3 Fotografier från premiären i Frankfurt Städtische Bühnen Frankfurt am Main, mars 1968.

Digitalt bildspel, CPKC Berlin, 2016.

GUNILLA PALMSTIERNA-WEISS

3 Gunilla Palmstierna-Weiss skisser för scenografi för Vietnamdiskurs.

3.1 Hur de hoppades att framtiden skulle bli Gunilla Palmstierna-Weiss i samtal med Marion von Osten och Peter Spillmann. HD Video 22'' CPKC Berlin, 2016. Transkribering av videon finns tillgänglig på engelska och svenska.

3.2 Teckningar av Gunilla Palmstierna-Weiss, blandteknik, 1968. Från Gunilla Palmstierna-Weiss privata arkiv.

3.3 Teckningar av Gunilla Palmstierna-Weiss, rekvisita för Vietnamdiskurs, blandteknik, 1968. Från Gunilla Palmstierna-Weiss privata arkiv.

3.4 Teckningar av Gunilla Palmstierna-Weiss, kostymer till Vietnamdiskurs, blandteknik, 1968, från Gunilla Palmstierna-Weiss privata arkiv.

RESORNA TILL VIETNAM

4 Utdrag ur Minnets spelplats av Gunilla Palmstierna-Weiss, kapitel Resan till Vietnam (Stockholm: Albert Bonniers förlag, 2013). Översättning Tensta konsthall.

4.1 Ett urval privata fotografier från Peter Weiss och Gunilla Palmstierna-Weiss resor till Nordvietnam. Från Gunilla Palmstierna-Weiss privata arkiv.

5 Kulturlivet i den demokratiska republiken Vietnam. Utdrag ur Minnets spelplats av Gunilla Palmstierna-Weiss, kapitel Resan till Vietnam (Stockholm: Albert Bonniers förlag, 2013) Översättning Tensta konsthall.

5.1 Notiser om det kulturella livet i Demokratiska Republiken Vietnam. Publikationer på tyska och svenska, 1968.

Rapport om Vietnam av Peter Weiss och Gunilla Palmstierna-Weiss (Voltair Flugsschriften, volume 23, 1968), redaktör Bernhard Vesper På tyska (Suhrkamp 1968), svenska (Bo Caverfors bokförlag 1969) och engelska (Dell Publishing Co 1970).

RUSSELLTRIBUNALEN

6 Utdrag ur Minnets spelplats av Gunilla Palmstierna-Weiss, kapitel Russelltribunalen (Stockholm: Albert Bonniers förlag, 2013). Översättning Tensta konsthall.

**6.1 Russelltribunalen
16 mm film på DVD, 9'27''
Staffan Lamm, 1967/2002.**

6.2 John Takmans privata arkiv över resor till Vietnam (1965–1967). Besök på Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek, Stockholm. HD Video, 11'20'', CPKC Berlin, 2015.

**6.3 Folkets Hus Stockholm idag
HD Video, 1'33'', CPKC Berlin, 2015.**

6.4 Pressbilder från antikrigsprotester i Stockholm, Aftonbladet. Besök på Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek, Stockholm. Stockholm, HD Video, 8'22', CPKC Berlin, 2015.

7 tricontinental.net

7.1 Dator med internetuppkoppling tricontinentale.net, online-arkiv och

---

kommande tidningsutgåva CPKC Berlin, 2016. Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek. Stockholm, HD Video, 8'22'. CPKC Berlin, 2015.

Program

Torsdagar och lördagar, 14:00
Guidade visningar av aktuella utställningar

Juni-september 2016
Sommarkurs: Viet Nam Discourse – The Choreography

Som en del av utställningen arrangerar Tensta konsthall och DOCH en sommarkurs; Viet Nam Discourse–The Choreography. Deltagarna kommer att ta sig an Viet Nam Diskurs Stockholms material och berättelser. Kursen leds av koreograferna Stina Nyberg och Nadja Hjorton tillsammans med Marion von Osten, Peter Spillmann och ett antal gästlärare. Deltagarna kommer att arbeta med självständiga studier såväl som ett gemensam föreställning med premiär 17.9.
Lördag–Söndag 11.6–12.6

Helgsymposium:
Viet Nam Diskurs och Eros-effekten: Konst, solidaritetsrörelser och kampen för social rättvisa

Lördag 11.6
13:00 Introduktion: Eros-effekten av konsthallschef Maria Lind

13:15 Guidad visning
konstnärspresentation:
Marion von Osten och Peter Spillmann

14:00 Samtal: Marion von Osten och Gunilla Palmstierna-Weiss om arbetet med Vietnamdiskurs

16:00 Filmvisning: Strange Walks In and Through and Out (1986), en film om Peter Weiss av Staffan Lamm

Söndag 12.6
13:00 Filmvisning: Russelltribunalen (filmad 1967, färdigställt 2002) av Staffan Lamm

14:00 Föreläsning: Vietnam: Från nyhetsrapportering till solidaritetsfilm: Aktivism, alternativ filmdistribution och radikal programpolitik 1967–72

av forskaren Malin Wahlberg
15:00 Filmvisning: Framtiden är vår
(1972) av Lennart Malmer och Ingela
Romare

Torsdag 16.6, 18:00 Samtal:
Hur politisk var dansen? Professor
Cilla Roos i samtal med dansarna Karin
Thulin och Solweig Linde

Onsdag 10.8, 18:00 Presentation:
Att läsa Motståndets estetik av
dramatikern och författaren
America Vera-Zavala

Onsdag 31.8, 18:00 Samtal mellan
scenografen Gunilla Palmstierna-Weiss
och den grafiska designern
Maryam Fanni

Onsdag 7.9, 19:00 Föreläsning:
Språk i exil: Om Peter Weiss
författarskap av litteraturvetaren
Markus Huss

Onsdag 14.9, 19:00 Föreläsning:
Peter Weiss liv och verk: Dokumentära
drömmar av författaren Magnus Bergh

Torsdag 15.9, 15:00 Personlig
visning med Sköld Peter Matthis,
förgrundsgestalt inom Vietnamrörelsen
i Sverige

Lördag 17.9, 13:00 Premiär:
Viet Nam Discourse Stockholm–
The Choreography (DOCH) med
koreograferna Stina Nyberg och
Nadja Hjorton samt konstnärerna
Marion von Osten och Peter Spillmann.
På Blå huset

Onsdag 21.9, 19:00 Personlig visning
i utställningen med konstnären Petra
Bauer och konsthallschef Maria Lind

Söndag 25.9, 14:00
Presentation: FNL-rörelsens historia
med författaren Åke Kilander

Personal på Tensta konsthall

Fahyma Alnablsi, värd
Emily Fahlén, förmedlare
Ulrika Flink, assisterande curator
Samuel Girma, assistent
Asrin Haidari, kommunikation och press
Maria Lind, chef
Hedvig Wiezell, producent

Praktikanter

Alice Jansson
Sefora Tekle
Ahmed Omar

Värdar

Hamdi Farah
Carl-Oskar Linné

Tekniker

Carl-Oskar Linné
Johan Wahlgren